

MediaTitle	Utusan Malaysia		
Date	05 Feb 2014	Language	Malay
Circulation	173,387	Readership	699,000
Section	Dlm Negeri	Color	Black/white
Page No	13	ArticleSize	386 cm ²
AdValue	RM 5,076	PR Value	RM 15,228

Wajarkah monopoli elektrik dihapuskan?

SUDAH lebih sebulan, pengguna dikenakan tarif baharu elektrik. Kenaikan tarif ini telah mendapat rungutan daripada pelbagai pihak. Ini kerana bukan setakat pengguna terpaksa membayar lebih tarif elektrik tetapi terpaksa berhadapan kenaikan harga barangan dan perkhidmatan oleh peniaga atas alasan sama.

Sebab itulah rasionalisasi subsidi tidak boleh dilaksanakan secara mendadak seperti petrol RON95 hanya boleh dibeli oleh mereka yang layak sahaja. Ini kerana akhirnya peniaga akan menggunakan alasan kenaikan minyak untuk merasionalisasikan kenaikan harga barangan dan perkhidmatan.

Rasionalisasi subsidi perlu dilakukan secara berperingkat-peringkat dalam tempoh yang tidak membebankan rakyat. Jika tidak, percayalah rakyat akan semakin terbeban dengan pelaksanaan rasionalisasi subsidi yang dibuat secara sekali gus.

Berbalik kepada isu kenaikan tarif elektrik. Kalau diteliti secara mendalam, tarif baharu ini tidaklah terlalu membebankan rakyat. Ini kerana tiada kenaikan tarif bagi bil elektrik RM77 ke bawah.

Bagaimanapun, terdapat dalam kalangan rakyat mempersoalkan rasional di sebalik kenaikan tarif tersebut.

Adakah tindakan ini sebagai langkah mudah bagi meningkatkan keuntungan Tenaga Nasional Berhad (TNB) tanpa perlu berhempas-pulas mencari peluang perniagaan yang lain? Dengan kata lain, cara mudah TNB untuk meningkatkan keuntungan tanpa perlu menjalankan strategi kecekapan operasi dengan mengurangkan kos operasi.

TNB kelihatan seperti pembekal elektrik monopoli dan pengguna tiada alternatif untuk mendapatkan bekalan elektrik selain daripada TNB.

Maka, tidak hairanlah sejak akhir-akhir ini, kedengaran cadangan agar syarikat lain turut diberikan lesen untuk membekalkan elektrik kepada pengguna. Dengan kata mudah, monopoli TNB wajar dihapuskan.

Selain itu, terdapat cadangan entiti TNB dipecahkan kepada tiga syarikat yang berbeza mewakili tiga teras iaitu penjanaan (*generation*), penghantaran (*transmission*) dan pembahagian (*distribution*).

Ketika ini, ketika-tiga teras disatukan yang menjadikan TNB kuasa monopoli keseluruhan rangkaian pembekalan elektrik. Adakah cadangan agar TNB dipecahkan wajar dipertimbangkan?

Sebelum dipecahkan, ia perlu diteliti secara mendalam dari sudut kesannya terhadap sektor tenaga, TNB dan pengguna? Dibimbangi apabila TNB dipecahkan, ia bukan sahaja tidak menguntungkan TNB tetapi juga kepada pengguna elektrik.

Bagi merungkai soalan di atas, kita mestilah memahami faktor sebenar tarif elektrik dinaikkan. Kenaikan tarif elektrik dibuat

bagi membolehkan TNB menampung kenaikan kos bekalan, pelaburan semula dalam peralatan yang usang (kos penyelenggaraan) dan membuat penambahbaikan dalam menyediakan bekalan elektrik kepada pengguna. Kenaikan kos bekalan berpunca daripada pengurangan subsidi bahan api oleh kerajaan.

Jumlah subsidi dalam sektor tenaga dianggarkan berbilion ringgit setahun. Maka, apabila kerajaan mengurangkan subsidi, TNB terpaksa membayar harga tinggi berasaskan harga pasaran yang berubah-ubah dalam tempoh singkat untuk membeli bahan api yang digunakan bagi menjana tenaga elektrik.

Jika dibuat analisis penyata kewangan TNB bagi tahun berakhir 31 Ogos 2013, pendapatan daripada penjualan elektrik adalah RM34 bilion. Tetapi, kos menjana elektrik yang ditanggung TNB adalah RM21 bilion iaitu 62 peratus daripada RM34 bilion.

TNB juga perlu menanggung kos penghantaran elektrik dari stesen-stesen janakuasa elektrik ke rangkaian pembahagian di seluruh Semenanjung.

Kosnya adalah sebanyak RM1.4 bilion. Elemen terakhir di dalam kos operasi pembekalan elektrik adalah kos pembahagian iaitu apabila elektrik disalurkan ke pengguna domestik, komersial dan industri.

TNB telah menanggung kos pembahagian sebanyak RM4.6 bilion pada 2013 dan ini menjadikan keseluruhan kos operasi untuk pembekalan tenaga adalah RM27 bilion ataupun hampir 80 peratus

daripada pendapatan yang diterima. Namun, ini hanyalah tiga elemen terbesar yang menyumbang kepada kos operasi pembekalan tenaga.

TNB sebagaimana entiti perniagaan lain juga perlu menanggung kos-kos operasi lain misalnya kos pekerja dan pentadbiran. Oleh itu, margin kos sebenar yang ditanggung oleh TNB sudah pasti lebih daripada 80 peratus.

Sekiranya cadangan agar TNB dipecahkan kepada tiga bahagian yang berasingan dilaksanakan, apa akan terjadi jika kos bagi setiap bahagian meningkat secara mendadak dan di luar kawalan sedangkan pada masa sama, setiap bahagian ini perlu membuat keuntungan?

Maka, mahu tidak mahu harga jualan dan belian antara bahagian ini akan meningkat dan sudah tentulah peningkatan harga ini akhirnya akan dipindahkan kepada pengguna. Sekali gus, pengguna akan menjangkakan kenaikan tarif elektrik yang lebih tinggi dan membebankan mereka.

Itu jika TNB dipecahkan. Bagaimana pula kalau lesen pembekalan elektrik dikeluarkan kepada syarikat lain?

Dalam konteks ini, kerajaan atau Suruhanjaya Tenaga mestilah mempertimbangkan beberapa perkara seperti modal yang tinggi perlu dilabur oleh syarikat tersebut

Headline	Wajarkah monopoli elektrik dihapuskan		
MediaTitle	Utusan Malaysia		
Date	05 Feb 2014	Language	Malay
Circulation	173,387	Readership	699,000
Section	Dlm Negeri	Color	Black/white
Page No	13	ArticleSize	386 cm ²
AdValue	RM 5,076	PR Value	RM 15,228

untuk menyediakan kemudahan seperti pencawang elektrik, tenaga kerja profesional, mahir dan berkelayakan, peralatan kejuruteraan dan teknikal bersesuaian, faktor keselamatan dan sebagainya.

Paling utama, apakah ada sebarang jaminan bahawa syarikat baru ini sanggup menyerap kos permulaan operasi yang tinggi ini tanpa perlu memindahkannya kepada pengguna? Jika tidak, akhirnya, pengguna akan menanggung beban yang sangat tinggi.

Jadi, cadangan menghapuskan monopoli TNB dalam urusan pembekalan tenaga elektrik memerlukan penelitian secara mendalam.

Begitu juga, cadangan memecahkan TNB bukanlah satu cadangan terbaik kera-

na selama ini penyatuan ketiga-tiga bahagian TNB lebih menguntungkan kedua-dua pihak iaitu TNB dan pengguna. Ini kerana TNB dapat membekalkan kemudahan elektrik kepada pengguna sebaik mungkin pada kadar berpatutan.

Pada masa sama, sebagai sebuah entiti berasaskan keuntungan, TNB masih boleh mencatatkan keuntungan.

Namun demikian, demi tanggungjawab kepada rakyat sebagai salah satu syarikat terbesar dan terpenting berkaitan kerajaan (GLC), TNB sewajarnya berusaha mempertingkatkan aktiviti penjimatan kos di seluruh organisasi bagi menjaga kebajikan pengguna agar episod kenaikan tarif elektrik tidak membebankan rakyat secara keseluruhannya.

PENULIS ialah Pensyarah Kanan Perakaunan dan Kewangan Pusat Pengajian Perakaunan (SOA) dan Felo Penyelidik, Institut Keusahawanan dan Koperasi (CEDI) Universiti Utara Malaysia (UUM).

**ROHAMI
SHAFIE**

